

САЛОМАТЛИК ДОРИЛФУНУНИ

МЕХНАТ ҚИЗИЛ
БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
МЕДИЦИНА
ИНСТИТУТИНИНГ
60 ЙИЛЛИГИГА

КАМОЛОТ ЙУЛИДАН

Мехнат аҳли сиҳат-саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиши жаҳонда биринчи бўлиб бизнинг Совет давлатимиз ўз зиммасига олди. Бу ишда В. И. Лениннинг «Индивидуал ва илмий-социал» — бу ҳали бойлигидир, чунки у социалistik жамиятнинг ҳаёт фаолиятида тоғат катта аҳамиятга эгадир. деган доҳиона сўзлари асосий дастур бўлиб қолди. Чорим истибодолида эътибор берган ҳақлар Оқтибур кўчили туғилди, ари ва озоликни чиқарди. Барча меҳнатчилар учун тенги ва намунали медицина ёрдами кўрсатиш йўлга қўйилди, уларнинг фарзандларига ўқиш учун олий ва ўрта махсус таълим мактаблари очилди. Шулардан бири бугунги кунда шонли олтинш йиллиги нишонланаётган бизнинг институтдир.

Юбилей кезлари босиб ўтган йўлга назар ташлаш аъзана бўлиб қолган. Серкун республикамиздаги олий ўқув юрталарининг аксарияти ваби Мехнат Қизил Байроқ ордени Тошкент давлат медицина институтини тарихи ҳам доҳий В. И. Ленин 1920 йилининг 7 сентябрийда имзо чеккан тарихий декрет — «Тошкентда давлат университети ташкил этиш ҳақида» муҳим ҳужжат билан бошланади. Совет Шарқда олий таълим тўғрисида бўлиши бу дорилфунун медицина факультети, ҳам очилган бўлиб, у бутун Ўрта Осиёда врачлар тарбиялаш етиштириш ҳамда медицина фанини ривожлантиришнинг асосий ўчоғи бўлиб қолди.

Медицина факультетини ташкил этиш ва унда таълим-тарбия ишларини йўлга қўйишда Ленин йўлнамаси билан машҳур фан посидида Тошкентга келган саҳоватли рус шифокорлари иштиёб билан ишладилар. Дастлаб илмий факультетнинг биринчи-бешинчи курсларида машгулотлар бошлаб юборилди. Ушунда 205 нафар студент ўқиш эди. 1921 йилда кўпгина талаба ўқиниш тугаллаб, Туркистон давлат дорилфунуни дипломи билан катта ҳаётга йўлланма олди.

Эндиликда республикамизнинг тўнғич олий ўқув юрталаридан бири бўлиб қолган Тошкент давлат медицина институтига шу зйил асос солинган эди. 1931 йилга келиб университетнинг медицина факультети институтга айлантирилди. Дастлаб Ўрта Осиё, 1935 йилдан эътиборан Тошкент давлат медицина институтини деб юритиб келинмоқда.

Ўтган 60 йил мобайнида бу ерда турли ихтисосда қариб 30 минг врач тайёрлаб етиштирилди. Шуни алоҳида таъкидлаш мумкинки Самарқанд ва Андижон медицина, Тошкент фармацевтика ва Ўрта Осиё медицина педиатрия институтлари ташкил этилишида, республикамизнинг медицина соҳасида иш олиб бораётган кўп-лаб илмий-тадқиқот институтини вужудга келишида ТошММИ олимларининг, шу даргоҳдан катта ҳаётга йўлланма олган

шифокор ва мутахассисларнинг хизмати катта. Тошкент, Қирғизистон ва Туркистон медицина институтларида ишлаётган кўпгина олимлар ҳам Тошкент медицина институтини таъабаларидир.

Институтимиз ҳозир мамлакатимизнинг илмий олий медицина ўқув юрталаридан бири бўлиб, унда тўққиз мингга яқин илмий-таълим оқмоқда. Ҳар йили 1300 га яқин киши тиб илми сирларини мукаммал эгаллаб, олимпиада касб эгаси — шифокор бўлиб етишмоқда. Ибн Сино ворисларига мингдан ортиқ профессор-ўқитувчи таълим бормоқда. Улар орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг, СССР Медицина Фанлари академиясининг ҳақинчи ва мухбир-аъзолари бор. 90 нафар профессор ва фан доктори, 500 дан ортиқ доцент ва фан кандидатлари, маънавий ўқитувчиларимиз педагогин феолиятини доволаш ва профилактика ишлари билан, ушунда патологиясининг муҳим проблемалари устидаги илмий тадқиқотлар билан кўпила олий бормоқдалар. Бу анъана институт ташкил тоилган дастлабни кундан бошланган эди. Ушунда неча минглаб ишчиларнинг етиштирилган кўпгина юмули ва салликлари тугатилди, ошма уртасида медицина билимларини кенг ейтиш ва ишчиларимиз сиҳат-саломатлигини муҳофаза этишда Ўрта Осиёнинг биринчи олий медицина илмий маркази бўлиши институтимизга тоил катта ва муҳим роль ўйнади.

Ҳар қандай олий ўқув юрти тарихини унинг бағрида етишиб чиққан истеъодли талабалари шон-шукрати бурлайди. Шу маънода И. Насириев, В. Воқидов, К. Зубаров, Б. Тўрақулов, А. Юнусов, Э. Отахонов, А. Ойибов, А. Зоҳидов, Н. Измиров, Ж. Мақсумов, Э. Умирбеков, С. Шамсиев, А. Аскарбеков, Н. Исмаилов, Р. Раҳимов, А. Николасов, А. Раҳимов, Ж. Ҳамидов ва бошқалар ҳамда СССР Медицина Фанлари академиясининг ҳақинчи ва мухбир-аъзолари олимларнинг номларини фахр билан тилга олиш мумкин. Уларнинг ҳар бири ўзига хос илмий йўналиш ва мазога эришди. Кўп-лаб шогирдлар етиштирилди. Уларнинг издошлари босиб Ватанимизнинг турли кечаларида эл соғлиғи посбоялиғида иш-лашмоқда. Тибобет илмида ёшларимизга пухта билим бераётган 17 профессорга «Ўзбекистон ССР»да хизмат кўрсатган фан аълоли, санкиз кишига республикада хизмат кўрсатган врач фахрий унвонлари берилган.

Институт олимлари фан таълимотига муносиб улуш қўшиб келмоқдалар. Медицинанинг илмий, тибобий-биологик ва клиник соҳаларида кенг қўлама тадқиқотлар олиб боришмоқда. Терапия, жарроҳлик, гинекология ва акушерлик, педиатрия, стоматология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш пробле-

малари устида, юрак-қон томир, ошқозон-ичак, асаб системалари физиологияси ва патологияси, аъзо ҳамда туқималарини кўриб ўтганда туқималарнинг ному-таносилигини енгитишга оид тадқиқотлар асосий илмий йўналишлари белгиланди. Илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш соҳасида ҳам катта иш қилинмоқда. Ўтган йиллар мобайнида 300 га яқин фан доктори ва 2 мингдан ортиқ фан кандидатлари тайёрланди. Ўзига докторлик ва кандидатлик диссертацияларини ҳимоя қилиш бўйича бешта ихтисослаштирилган совет ишлаб турибди.

Бугунги кунда олий ўқув юрталари олдига гоҳийи-сиёсий ва тарбия ишларини янада яхшилаш, мутахассислар тайёрлаш сифатини, илмий-тадқиқот ишлари самардорлигини ошириш лавозини қўйилган. Шунга жавобан институтимизда таълим-тарбия ва ўқув жараёнини янада такомиллаштириш, илмий-тадқиқот ишлари самардорлигини ошириш юзасидан конкрет тадбирлар амалга оширилмоқда. Замон шифокордан тоил маънода таълимнинг бўлиши талаб этилмоқда. Кўпгина ўзига турли беморлар мурумаат этили. Ҳақинчи, кўп-лаб таълим-тарбия ва ўқув жараёнини асосий ва лаборатория синиқлари кўрсаткичлари ҳамда касаллиқни аниқлашда иш берадиган бошқа кўпгина маълумотларга асосланган ушунга диагностика қўйди. Худди шу босқанда ўқув-методика ишларини такомиллаштиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Лекинлар тиб илмидаги энг сўнгги илмий-тадқиқот, қизиларини тадқиқотлар натижалари билан беришмоқда. Проблемалари ва программалар таълим жорий этилган, ихтисослаштирилган кабинетларда таълимнинг техник воситаларида кенг қўлланилмоқда. Шунинг қувончлики, институтимизнинг моддий-техника базаси йил сайин кенгайиб ва мустаҳкамлашиб бормоқда. Нафдорлар, клиника ва лабораториялар медицинанинг энг сўнгги ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқитиш ва тадқиқот олиб бориш имконияти берадиган замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

Тошкент давлат медицина институтини интернационал дўстлик рамзи бўлиб қолди. Бугунги кунда унинг бағрида мамлакатимизнинг элликдан яқин миллат ва элалари фарзандларини ўқитиш мумкин. Бу ерда 1961 йилдан бошлаб чет эллик студентлар, хусусан ривожланаётган мамлакатлар намоёндаларини таълим олиши йўлга қўйилди.

Студентларни илмий ишларга жалб этиш бизда анъана густига кириб қолган. Уларнинг изланувчан шифокор, илмий ходим, соғлиқни сақлаш системасининг яқин таълимчилари бўлиб етишмоқда. Студентлар илмий жамият аълоли мактаб даражасини ўтамоқда.

Финанс-тўр-спорт бўлгу-чи шифокорларнинг ҳамини йўлдоши бўлиб келган. Улар орасидан кўп-лаб малакали спортчилар, ГТО нишондорлари етишиб чиқди. Институтнинг спорт-соғломлаштириш мақсадида ҳар йили 400 дан ортиқ йигит-қиздам олиб, жисмоний жиҳатдан чиниқиб, соғлиғини мустаҳкамлайди. Ўшларнинг тарбияси, меҳнат қўнқимаси олдига студент қурилиш отрядлари алоҳида аҳамият касб этмоқда. ТошММИ студентлари меҳнат семестрини республикамиздаги зарбдор комсомол қурилишларидаги на эмас, балки Қозғистон, Сибирь ва Узоқ Шарқ, РСФСРнинг Нюкоратурок зонасида бўлиб ўтган таълим муҳим объектлар қурилишларида ҳам ўтказмоқдалар.

Шунинг мамнунийи ва зўр иштирок билан таъкидлаш керакки, институтнинг серкун фаолиятида коммунистлар ҳамини етакчи роль ўйнаб келмоқдалар. Партия ташкилотимиз сари бутаху-тис ўсиб, мустаҳкамлашиб бормоқда. Ўшларнинг, 1931 йил институт партия йечкаси ҳисобидан 90 коммунист бўлган бўлса, ҳозир партия комитети бошчилигида иш-лашган 60 партия ташкилоти, 500 КПСС аъзосини бирлаштириб турибди. Маъмурий ва партия комитетининг кунда-лик иш фаолиятида институт касаб, сароф ва комсомол ташкилотлари яқиндан ёрдам беришмоқдалар.

Ўтган 60 йил мобайнида яратилган муваффақиятлар партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлиги ҳамда доимий диққат-эътиборининг самарасидир. Маълумкида энг нобоб бўлган янги ТошММИ комплексини олган.

Институтимиз янги ўқув комплексини қуриш меҳнатчилар соғлиғи ҳақида, алоҳида даволаш-профилактика ёрдами кўрсатишини янада кенгайтириш ва олий медицина таълимининг такомиллаштириш тўғрисидаги талаблар ғамхўрлига яна бир ёрқин мисол бўла олади. Ҳозир бу комплексида 1600 ўқувчи клиник корпуслар, лекция заллари, 5800 ўқувчи мўкалланган ётоқхона, студентлар профилактика тўриси, институт ходимлари учун уй-жой бинолари қад қўтарди.

Даволаш, стоматология ва санитария-гигиена соҳаларида малакали, ҳар тарафлама билимдон, медицинанинг энг сўнгги ютуқлари билан қуролланган, гоҳийи-сиёсий таълимотига кўп-лаб таълимчилар ҳам бир муваффақият партия ва ҳукуматимиз кўрсатган ғамхўрликка амалий жавобимиз, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезидан муносиб аргументимиз бўлади.

Э. ОРИПОВ,

Мехнат Қизил Байроқ ордени Тошкент давлат медицина институтини ўқитувчи-профессор-академиклар состави, Э. Ботиров фотоси.

ҚУВОНЧ

Катта тантаналар, қувончли онларда киши неғадир кечати кунига, босиб ўтган йўлга назар ташлайди. Доҳий В. И. Ленин имзо чеккан муқаддас декрет асосида ташкил этилган Тошкент давлат университетининг медицина факультети студенти бўлиш менга 1926 йилда насиб этганди. Уша даврда бизда асбоб-ускуналар, дарсликлар кам эди. Едимда, биз ўқиган кезларда студентлар орасида маҳаллий миллат йигит-қизлари жуда оз бўлиб, домлалар ичиде эса деярли йўқ эди. Шифокор деган шарафли номига сазовор бўлган ва кейинчалик катта олим сифатида танилган дастлабки ўзбек профессорлардан З. Умирбеков, А. Аскарбеков, Ф. Исмаилов, Т. Нахмиддиновларни чуқур ҳурмат билан эслаймиз.

Ҳаётимнинг салкам ярим асри Тошкент

давлат медицина институтини билан чамбарчас боғлиқ. Ўқиш, ўз касбин яқин эгаллаш учун яратилган ҳозирги шароитни кўриб, беҳад қувонаман. Институтда турли халқлар намоёндалари оғанилардек аҳил яшиб, таҳсил кўрмоқдалар.

Номлари мамлакатимиздан ташқарида ҳам машҳур Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари У. Орипов, В. Воқидов, К. Зубаров сингари профессор ва ўқитувчилардан таълим олаётган Ибн Сино ворислари келажакда тиб илмининг турли муаммоларини ҳал қилишларига ҳеч шубҳа йўқ. Ўзининг муваффақиятларини шундай.

И. КОМИЛОВ,
медицина фанлари доктори, профессор.

ҚАЛБ МИННАТДОРЧИЛИГИ

Студентликнинг дастлабки кунлариданоқ ўқиб ўрганишнинг, пухта билим олишнинг, совет медицинасининг муносиб мутахассислари бўлиб етишмиши учун яратилган шароитларни кўриб, қўйиб қолганман. Аҳолий илмий лабораториялар, клиника ва кутубхоналар, спорт заллари бизнинг ихтиёримизда. Яқинда янги, шинам биного қушиб ўтди.

Шу кунларда юбилей муносабати билан институтимиз босиб ўтган йиллар, йўлларни ақс эйтирувчи стендар ташкил этилди. Қийин декчиларда ҳам шифокор номини улуғлаган устоз-домлаларнинг ишлари билан танишар эканмиз, уларнинг анъаналари

рини довом эттиришга яна бир бор ақд қилдик.

Биз студент-йўлларга қўрсатилаётган бақис ғамхўрликларга жавобимиз ягона бўлиши шубҳасиз. Элимиз саломатлигини кўриқлашда муносиб посбон бўлиб етишмишга илтимомиз. Мен ва мен сингари юзлаб миннатдор студентлар шу шодона кунда ўзининг қалб ташаккурини изҳор этиб, аъза ва меҳрибон устозларига таъзим бажо келтирадилар.

З. ОДИЛОВА,
1-даволаш факультетининг 4-курс студенти, Ленин stipendiyati.

БУ ШУНДАЙ ДАРГОҲКИ...

Республикамиз медицинасининг равнақи ҳақида ўйлашганимизда, тибобет илмида яратилган янги кашфиётлар қўлаб қўйишга тарафга олган олимларимизнинг шону шавкатини фахр-иштирок билан тилга олганимизда кўз ёғилмишга, биринчи навбатда ТошММИ келди.

Гастроларда қорғида бағзидан Ўзбекистоннинг бугунги равнақи ҳақида гапирилганда унинг медицинаси, бу соҳада қўлга киритилган ютуқлар, машҳур олимлар ҳам, алоҳида, тилга олиниши шакл мен бунга тўғрив бўлган.

Бир учрашувда чет эллик дўстларимиз Наби Махмудов ва Мухаммадхон Қомилов ҳақида хавас билан сўзлашган. Ана шу учрашувда меҳобилар «бу олимларни тарбиялаб волга етказган медицина мактабига раҳмат дейсиз» дейишган, дейишгани ҳам ҳақмон ёлқиди.

Ҳа, Тошкент давлат медицина институтини мамлакатимизда, қолдирсиз, жаҳонга машҳур илмий даргоҳки, аҳолий шифокорларнинг ўз бағридан учирма қилганган муназзас маскан. Фаолияти го-

ят улуғвор мақсадга йўналтирилган олий мактабга ялтилан-ялғи ютуқлар тилаймиз.

Дилбар-АБДУРАҲМОНОВА,
СССР халқ артисти

Ушкан қурилишлар Тошкент учун одатдаги воқеа бўлиб қолган. Кейинги ун-юн беш йилнинг ўзида бутун-бутун кварталлар, аълоиб микрорайонлар, шаҳар ичиде шаҳарчалар қад қўстади. Барибир ўз кўлами билан кишини ҳайратга солувчи бунёдкорликлар борки, шулардан бири янги ТошММИ комплекси қурилишидир.

Катта йўл ёқасида узокдан қартидагй юрак рамзий расмига қўзғилиш тусади. Ичкирода, ялангликида бинолар нимас биландир Болгариянинг машҳур курорт зоналаридан импоратларни эслатади. Дароза ёқиндаги ойнавандлик хонга «Справедливости» деб эъланган. Қизил, одада катта шаҳарларда шундай бўлгувчи эди. Ўш ТошММИ клиниккада беш врач П. Сиронен билан суҳбатини ана шундан бошлади.

Бунинг сира ажабланили ери йўқ, — деди у, — Бизнинг комплексини ростман шаҳарча дейиш мумкин. Келажакда бу ерда бир йўла 4 минг бемор ётиб даволанади.

Ҳозирча 1700 ўқувчи корпуслар ишга тушган. Уларнинг ҳаммаси медицинанинг энг сўнгги талабалари даражасида жиҳозланган. Замонавий медицина техникаси шифокорларга муволажада қўл келмоқда.

Саккизинчи корпуснинг биринчи қаватида кардиология бўлими жойлашган. Бу бўлим Ўзбекистон кардиология илмий-тадқиқот институтини ҳамда Тошкент медицина институтини кардиология кафедрасининг базаси бўлгани учун ҳам юрак касалликлари борасидаги барча илмий-тадқиқотларни марказлаштириб туради. Унинг резинимиз бўлимидаги қатор замонавий медицина аппаратураси орасида «Волна» системаси эътиборимизни тортган. Бу нобб машина ишга туширилган, республикамизнинг иш-ташган шаҳри ва районидан электр энергияси боғлини электр-кардиограмма қилдириш мумкин. Бунда товуш тўқини кардиограммада ўз аксини топади. Қолаверса, дастлаб магнитфонга ёзиб олиб, сўйат кардиограмма қилиш мумкин. Бу нарса узок шаҳар ёки районлардагиларга электрокардиограмма қилиш имконини беришдан ташқари жойларда шифокорларга турли чора қўришда Тошкентдан туриб, мас-

Тошкент давлат медицина институтининг янги ўқув корпуслари.
А. Абалля фотоси.

ХИММАТ

Студент Ўқиб йилларида озмунча синондан ўтмайди. Улар орасида одадийлик, муруват ва саҳоват синови борки, бу пахта тарихига—ҳашарга боришди. Ҳар йили кузда сёрфайз «оқ олтин» даладарида, пахтакорота ва акаларимиз, она ва оналаримиз ёнига «ошқимиз» Асратимиз қилмоқда. — ани таномизки пахта, пахтазорини, пахтакорини биламиз. Пахта етиштириш илмий сув қилиб кибибоборган маршикорлар меҳнатини бошладилар ҳурматлаш, ётаслаш қон-қонимизга енигиб кетган. Шу босқанда ҳам ҳосилин батамом йиғиштириб олгунча пахтазорда бўлганимиз маъқул — барибир ҳаётимиз пахтада, қардон қилмоқда бўлади.

Бир неча йилдирки, бизнинг институт коллективини Ўзбиха област Пахтакор районини оталиқча олган. Бу йил ҳам қўлуварлар ху-зурига ҳашарга бордик. Ёшлар бир суали бўлди, деганларча бор. Туртала факультетнинг бир ой мобайнида тарихига айланган студентлари 8 минг ўрига 10 минг тонна пахта териб бердилар. Факультетларо социалистик муСОБАҚАда санитария-гигиена факультети студентлари пешкаамлик қилишди. Она-Ватанга арғичон айтилган 6 йилдан 200 минг тонналик хилмонга бўлгувчи шифокорлар ана шундай улуш қўшилиб.

В. МАЪРУФОВ,
институт комсомол комитетининг секретари.

КАФТДАГИ ЮРАК

РЕПОРТАЖ

Ушкан қурилишлар Тошкент учун одатдаги воқеа бўлиб қолган. Кейинги ун-юн беш йилнинг ўзида бутун-бутун кварталлар, аълоиб микрорайонлар, шаҳар ичиде шаҳарчалар қад қўстади. Барибир ўз кўлами билан кишини ҳайратга солувчи бунёдкорликлар борки, шулардан бири янги ТошММИ комплекси қурилишидир.

Катта йўл ёқасида узокдан қартидагй юрак рамзий расмига қўзғилиш тусади. Ичкирода, ялангликида бинолар нимас биландир Болгариянинг машҳур курорт зоналаридан импоратларни эслатади. Дароза ёқиндаги ойнавандлик хонга «Справедливости» деб эъланган. Қизил, одада катта шаҳарларда шундай бўлгувчи эди. Ўш ТошММИ клиниккада беш врач П. Сиронен билан суҳбатини ана шундан бошлади.

Бунинг сира ажабланили ери йўқ, — деди у, — Бизнинг комплексини ростман шаҳарча дейиш мумкин. Келажакда бу ерда бир йўла 4 минг бемор ётиб даволанади.

Ҳозирча 1700 ўқувчи корпуслар ишга тушган. Уларнинг ҳаммаси медицинанинг энг сўнгги талабалари даражасида жиҳозланган. Замонавий медицина техникаси шифокорларга муволажада қўл келмоқда.

Саккизинчи корпуснинг биринчи қаватида кардиология бўлими жойлашган. Бу бўлим Ўзбекистон кардиология илмий-тадқиқот институтини ҳамда Тошкент медицина институтини кардиология кафедрасининг базаси бўлгани учун ҳам юрак касалликлари борасидаги барча илмий-тадқиқотларни марказлаштириб туради. Унинг резинимиз бўлимидаги қатор замонавий медицина аппаратураси орасида «Волна» системаси эътиборимизни тортган. Бу нобб машина ишга туширилган, республикамизнинг иш-ташган шаҳри ва районидан электр энергияси боғлини электр-кардиограмма қилдириш мумкин. Бунда товуш тўқини кардиограммада ўз аксини топади. Қолаверса, дастлаб магнитфонга ёзиб олиб, сўйат кардиограмма қилиш мумкин. Бу нарса узок шаҳар ёки районлардагиларга электрокардиограмма қилиш имконини беришдан ташқари жойларда шифокорларга турли чора қўришда Тошкентдан туриб, мас-

Ушкан қурилишлар Тошкент учун одатдаги воқеа бўлиб қолган. Кейинги ун-юн беш йилнинг ўзида бутун-бутун кварталлар, аълоиб микрорайонлар, шаҳар ичиде шаҳарчалар қад қўстади. Барибир ўз кўлами билан кишини ҳайратга солувчи бунёдкорликлар борки, шулардан бири янги ТошММИ комплекси қурилишидир.

Р. ҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистон» му-бери.

